

Sygn. akt: I C 167/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 maja 2018 r.

Sąd Rejonowy w Jędrzejowie I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR Katarzyna Wysoczyńska
Protokolant:	St. sek. sąd. Dagmara Pałka

po rozpoznaniu w dniu 17 maja 2018 r. w Jędrzejowie na rozprawie

sprawy z powództwa W. R.

przeciwko (...) Spółka Akcyjna w W.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego (...) Spółka Akcyjna w W. na rzecz powoda W. R. kwotę 12.500 zł (dwanaście tysięcy pięćset złotych) z odsetkami ustawowymi od dnia 27 czerwca 2017 roku do dnia zapłaty

II. oddala powództwo w pozostałej części

III. zasądza na rzecz pozwanego (...) Spółka Akcyjna w W. od powoda W. R. kwotę 3.510,79 zł (trzy tysiące pięćset dziesięć złotych 79/100) tytułem zwrotu kosztów procesu

IV. nakazuje pobrać na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Jędrzejowie tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych od:

- powoda W. R. z zasądzonej na jego rzecz w pkt I kwoty, kwotę 2400zł (dwa tysiące czterysta złotych)

- pozwanego (...) Spółka Akcyjna w W. kwotę 600 zł (sześćset złotych), którą to kwotę pobrać do pełnej wysokości z zaliczki uiszczonej przez stronę pozwaną poz. 500023804383

Sygn. akt I C 167/17

UZASADNIENIE

WYROKU Z DNIA 17 maja 2015 roku

W dniu 28 czerwca 2017 roku do tut. Sądu wpłynął pozew W. R. przeciwko (...) Spółka Akcyjna Oddział w Polsce z siedzibą w W. o zapłatę kwoty 60.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 1 kwietnia 2012 roku oraz zasądzenie kosztów procesu. W uzasadnieniu swego żądania strona powodowa wskazała, że kwota objęta pozwem stanowi zadośćuczynienie za śmierć syna B. R., jaka miała miejsce w dniu 2 kwietnia 2010 roku. Powód wskazał, że śmierć syna była dla niego ogromną stratą, którego brak odczuwa cały czas. Powód przyznał, że od ubezpieczyciela otrzymał kwotę 7.500 zł. W. R. wskazał nadto, że przyczynienie się syna do śmierci winno wynosić 10 %.

W odpowiedzi na pozew A. A. wniosła o oddalenie powództwa

i zasądzenie kosztów procesu, wskazując na brak swej legitymacji biernej z uwagi na zbycie portfela ubezpieczeń na (...) S.A. Nadto wskazała, że wypłacona powodowi kwota zadośćuczynienia w całości rekompensuje jego krzywdę, podniosła także 50 % przyczynienie zmarłego do śmierci (k. 34 – 39).

Postanowieniem z dnia 4 września 2017 roku na wniosek powoda wezwano do udziału w sprawie (...) S.A. w W. (k. 95).

W odpowiedzi na pozew z dnia 3 października 2017 roku (...) S.A. w W. wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu oraz podtrzymała argumenty wskazane w odpowiedzi na pozew A. A. (k. 115).

Postanowieniem z dnia 3 listopada 2017 roku uznano, że (...) S.A. w W. wstąpiło skutecznie w miejsce A. A. i zwolniono od udziału w sprawie A. A. (k. 130).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny :

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Jędrzejowie w sprawie sygn. akt II K 576/10 z dnia 29 listopada 2011 roku P. P. został uznany za winnego tego, że w dniu 2 kwietnia 2010 roku w J. nieumyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym, w ten sposób, że kierując samochodem osobowym marki R. (...) nr rej. (...) nie zachował szczególnej ostrożności, nie obserwował w sposób należyty przedpola jazdy oraz nie dostosował swego zachowania do warunków panujących na drodze i sytuacji zmieniającej się na drodze, wykonując manewr skrętu w lewo wjechał na skrzyżowanie, nie ustąpił pierwszeństwa przejazdu nadjeżdżającemu z lewej strony z nadmierną prędkością motocyklowi Y. nr rej. P -572 (...), w skutek czego doszło do zderzenia się pojazdów, w wyniku czego kierowca motocykla B. R. doznał obrażeń ciała, w następstwie których zmarł, tj. popełnienia przestępstwa z art. 177 § 2 kk.

W ramach postępowania w sprawie sygn. akt II K 576/10 Sąd przyjął w oparciu o opracowane opinie biegłych, że do wypadku z dnia 2 kwietnia 2010 roku przyczynił się także B. R., który jechał z nadmierną prędkością i bez świateł.

Dowód: akta sygn. II K 576/10.

O wypadku syna powód dowiedział się od ówczesnej żony, każde z nich pojechało osobno do szpitala, gdzie dowiedzieli się o śmierci B. R..

Po śmierci syna powód się załamał, odczuwał obniżenie nastroju, osamotnienie, przygnębienie i żal. Korzystał w 2011 roku z pomocy psychologa J. M.. Aktualnie powód nie wymaga terapii psychologicznej, jak również pomocy psychiatry.

Powód wspomina syna, chodzi na jego grób, ma jego zdjęcia i pamiątki po nim.

Powód był związany z synem B. R., pomagał mu w uruchomieniu myjni samochodowej, wyremontowaniu mieszkania, razem spędzali wolny czas m.in. jeździli razem na ryby, spotykali się przy okazji Ś., uroczystości rodzinnych.

Powód nie utrzymuje kontaktów z żoną syna oraz z wnukiem, powód nie akceptował żony syna.

Dowód: zeznania świadków Z. R. (1) (k. 171v – 173 + nagranie rozprawy z dnia 30 stycznia 2018 roku), B. J. (k. 172 v – 173+ nagranie rozprawy z dnia 30 stycznia 2018 roku), B. B. (k. 173v – 174+ nagranie rozprawy z dnia 30 stycznia 2018 roku), M. R. (k. 174 – 174v + nagranie rozprawy z dnia 30 stycznia 2018 roku), A. R. (k. 175 -175v + nagranie rozprawy z dnia 30 stycznia 2018 roku), zeznania powoda (k. 175v – 177v + nagranie rozprawy z dnia 30 stycznia 2018 roku), zaświadczenie (k. 7, 32), zdjęcia (k. 11), opinia biegłej I. Ś. (k. 193 – 195).

W. R. ma 54 lata, mieszka z matką, pracuje jedynie dorywczo, jest na utrzymaniu matki, nie ma żadnego majątku. Posiada zadłużenie w ZUS oraz z tytułu alimentów.

Dowód: oświadczenie majątkowe (k. 15 – 16), zeznania powoda (k. 175v – 177v + nagranie rozprawy z dnia 30 stycznia 2018 roku).

Wezwaniem do zapłaty z dnia 25 maja 2017 roku powód wezwał (...) S.A. do zapłaty kwoty 60.000 zł tytułem zadośćuczynienia za śmierć syna.

Pismem z dnia 27 czerwca 2017 roku (...) S.A. zaproponowała powodowi ugodę poprzez dopłatę do kwoty wypłaconego już świadczenia kwoty 6500 zł.

Dowód: wezwanie do zapłaty (k. 8), pismo (k. 57).

Powód otrzymał w postępowaniu przesądowym kwotę 7500 zł tytułem zadośćuczynienia za śmierć syna (okoliczność niesporna).

Sąd zważył co następuje:

Powództwo jest zasadne częściowo.

Ustawą z dnia 30 maja 2008 roku o zmianie ustawy kodeks cywilny oraz niektórych ustaw (Dz. U. 2008 rok nr 116 poz. 731) do kodeksu cywilnego wprowadzono przepis art. 446 § 4 kc, zgodnie z którym Sąd może przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę.

Wskazany przepis znajduje zastosowanie jedynie do przypadków, gdy zdarzenie wywołujące szkodę nastąpiło po dniu 3 sierpnia 2008 roku (wyrok SN z dnia 25 maja 2011 roku II CSK 537/10 lex 846563), co miało miejsce w przedmiotowej sprawie, albowiem wypadek, w którym zmarł B. R. miał miejsce w dniu 2.04.2010 roku.

Przesłanką odpowiedzialności na podstawie wskazanego przepisu jest bezprawność i zawinienie w działaniu sprawcy. W niniejszej sprawie strona pozwana nie kwestionowała co do zasady swej odpowiedzialności za zdarzenie z dnia 2.04.2010 roku jako zakładu ubezpieczeń. Z tych też względów Sąd uznał wskazaną okoliczność jako niesporną między stronami.

Przepis art. 446 § 4 kc, będący podstawą rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie dotyczy roszczeń o charakterze niemajątkowym, które mają rekompensować krzywdę związaną z bólem związanym z przedwczesną utratą bliskiej osoby, a także pozwolić wrócić do życia codziennego już bez tej osoby. Roszczenie ze wskazanego przepisu dotyczy zarówno cierpień psychicznych, jak i fizycznych, zarówno tych aktualnych, jak i tych które mogą nastąpić w przyszłości, stanowi zatem rekompensatę za całą krzywdę związaną ze śmiercią najbliższej osoby w skutek zdarzenia objętego obowiązkowym ubezpieczeniem OC posiadaczy pojazdów.

Przepis art. 23 kc zawiera jedynie przykładowe wyliczenie dóbr osobistych podlegających ochronie prawnej, nie określając samej definicji tych dóbr. Z treści tego przepisu wynika, że istnieje wiele dóbr osobistych korzystających z ochrony, a te dobra to pewne wartości nierozzerwalnie związane z jednostką ludzką. Katalog dóbr osobistych jest zmienny i uzależniony także od zmieniających się warunków społecznych, co powoduje, że jedne dobra mogą zanikać a pojawiać się inne (St. Dmowski i St. Rudnicki „Komentarz do kodeksu cywilnego, księga pierwsza, część ogólna” Wydawnictwo Prawnicze Warszawa 2001 rok). Ocena tego czy dane dobro mieści się w katalogu dóbr chronionych wskazanymi przepisami zależy od Sądu rozpoznającego konkretny przypadek. Niewątpliwie do kręgu dóbr osobistych należą więzi rodzinna, pamięć o zmarłej osobie. Nie każda jednak więź rodzinna mieści się w katalogu dóbr osobistych, należy do niego jedynie taka więź, której zerwanie wiąże się z poczuciem krzywdy, bólem i cierpieniem, tylko w takim wypadku bowiem śmierć osoby najbliższej powoduje naruszenie dobra osobistego osoby emocjonalnie związanej ze zmarłym, a co za tym idzie wiąże się z możliwością dochodzenia stosownego zadośćuczynienia; ciężar udowodnienia istnienia więzi rodzinnej podlegającej ochronie spoczywa na osobie domagającej się przyznania zadośćuczynienia (uchwała SN z dnia 13 lipca 2011 roku III CZP 32/11 Lex 950584).

W ocenie Sądu powód udowodnił, że w wyniku zdarzenia z dnia 2.04.2010 roku w którym zginął jego syn doszło do naruszenia jego dobra osobistego w postaci więzi rodzinnej z synem. Powód był związany ze zmarłym, uczestniczył w jego życiu, wspomagał go w realizacji planów życiowych. Śmierć syna stanowiła dla powoda duży wstrząs, co wynika z opinii biegłej psycholog I. Ś.. Po śmierci syna W. R. był w stanie tzw. żałoby i nie mogąc poradzić sobie z emocjami zmuszony był także do korzystania z pomocy psychologa. Powód do dziś zresztą odczuwa brak syna, choć w ocenie Sądu na dzień dzisiejszy, pogodził się ze śmiercią syna, nie wymaga on już pomocy psychologa czy też psychiatry.

Przepisy nie dają odpowiedzi jakimi przesłankami należy się kierować przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia, pozostawiając ustalanie kryteriów Sądowi orzekającemu w konkretnej sprawie, przy uwzględnieniu okoliczności całokształtu danej sprawy.

Zadośćuczynienie pełni formę kompensacyjną, stanowi przybliżony ekwiwalent za doznaną przez pokrzywdzonego szkodę niemajątkową, ma służyć powetowaniu nieprzyjemnych doznań poszkodowanego dzięki satysfakcji płynącej z możliwości dysponowania środkami finansowymi od osoby odpowiedzialnej za krzywdę, przy czym wysokość wskazanego zadośćuczynienia nie może prowadzić do wzbogacenia poszkodowanego, nie może być nadmiernie wygórowane w stosunku do doznanej krzywdy i aktualnych stosunków majątkowych społeczeństwa, a więc winno być utrzymane w rozsądnych granicach (Komentarz do kodeksu cywilnego pod. Red. E. Gniewka Wydawnictwo LexisNexis Warszawa 2008 rok; A. Mączyński „Zadośćuczynienie pieniężne za krzywdę spowodowaną naruszeniem dobra osobistego. Geneza, charakterystyka i ocena obowiązującej regulacji” w „Odpowiedzialność Cywilna. Księga pamiątkowa ku czci Profesora Adama Szpunara” Zakamycze 2004 rok; wyrok SN z dnia 26.02.1962 roku 4 Cr 902/61 OSNCP 1963 rok poz 105; wyrok SN z dnia 14.02.2008 roku IICSK 536/07 lex 461725; wyrok z dnia 27.02.2004 roku V CK 282/2003 lex 1837777).

Jak wskazano wyżej Sąd decydując o wysokości kwot zadośćuczynienia należnego powodowi miał na uwadze intensywność więzi jaka wiązała powoda ze zmarłym oraz intensywność przeżyć W. R. związanych ze śmiercią syna.

W ocenie Sądu powodowi należała się łącznie kwota 40.000 zł tytułem zadośćuczynienia. Kwota ta jest adekwatna do naruszonych dóbr osobistych powoda w postaci krzywdy związanej ze zerwaniem więzi z synem, którego nigdy nie zobaczy i na którego pomoc nie będzie mógł liczyć w trudnych chwilach oraz podeszłym wieku. Jednocześnie zasądzona kwota uwzględnia poziom zamożności społeczeństwa, jak również samego powoda W. R. mieszka w J., nie ma majątku, pracuje jedynie dorywczo i jest na utrzymaniu matki, nadto ma zadłużenie w ZUS oraz z tytułu alimentów.

W ocenie Sądu przy uwzględnieniu wskazanych okoliczności należało uznać, że kwota 40.000 zł jest kwotą znaczącą.

Sąd ustalając wysokość zadośćuczynienia miał na uwadze i to, że od dnia zdarzenia upłynął już znaczący czas (w dacie orzekania 8 lat), w czasie którego powód poradził sobie z traumą związaną ze śmiercią syna, naturalnie jego odczucia w postaci żalu i poczucia straty istnieją, ale nie są one tak intensywne jak w okresie zaraz po śmierci syna. Gdyby było inaczej to powód nadal korzystałby z pomocy psychologa. Nadto jak wskazała biegła I. Ś. powód nie wymaga żadnej terapii psychologicznej i pomocy psychiatry. Ustalając powyższe Sąd miał na uwadze to, że od 2011 roku powód nie korzystał z pomocy psychologa. Wskazaną kwotę następnie miarkowano o stopień przyczynienia do wypadku przez B. R..

Sam fakt przyczynienia się nie był między stronami sporny, sporna była natomiast wysokość przedmiotowego przyczynienia.

Zgodnie z przepisem art. 362 kc jeżeli poszkodowany przyczynił się do powstania lub zwiększenia szkody, obowiązek jej naprawienia ulega odpowiedniemu zmniejszeniu, stosownie do okoliczności a zwłaszcza stopnia winy obu stron.

O przyczynieniu się poszkodowanego mówimy wtedy, gdy zachowanie poszkodowanego może być uznane za jedno z ogniw prowadzących do ostatecznego skutku w postaci szkody, a jednocześnie przyczynę konkurencyjną do przyczyny przypisanej osobie odpowiedzialnej (Agnieszka Rzetecka – Gil - komentarz do przepisu art. 362 kc – lex).

Przyczynienie się poszkodowanego do szkody ma miejsce wówczas, gdy jego zachowanie jest adekwatną współprzyczyną powstania szkody lub jej zwiększenia (wyrok SN z dnia 20.06.1972 roku II PR 164/72 lex 7098).

Decyzja o obniżeniu odszkodowania jest zawsze uprawnieniem Sądu, przy czym winna ona być podjęta po rozważeniu wszystkich okoliczności sprawy (wyrok SN z dnia 29.10.2008 rok IV CSK 228/08 Biuletyn SN 2009 rok nr 1 s. 12).

W ocenie Sądu przy uwzględnieniu orzeczenia Sądu Rejonowego w Jędrzejowie w sprawie karnej sygn. akt II K 576/10 oraz zgromadzonych w tej sprawie dowodów, zasadnym było przyjęcie 50 % przyczynienia się zmarłego, albowiem jechał on bez świateł i z nadmierną prędkością. Nadto z opracowanych w sprawie karnej opinii biegłych wynika, że gdyby B. R. jechał z prawidłową prędkością to mógłby uniknąć wypadku.

Istotne jest i to, że w sprawie sygn. akt I C 176/12 Sąd ustalając należne synowi zmarłego i jego żonie zadośćuczynienie przyjął przyczynienie na poziomie 50 %. W ocenie Sądu brak jest podstaw do miarkowania przyczynienia na różnym poziomie w stosunku do poszczególnych pokrzywdzonych, tym bardziej, że nie chodzi tu o przyczynienie osób najbliższych zmarłemu do szkody, ale przyczynienie samego zmarłego.

Należy dodać na marginesie, że w sprawie sygn. akt I C 14/13 (dot. Z. R. (2) – babki zmarłego) tut. Sąd przyjął miarkowanie na poziomie 30 %, jednakże Sąd nie podziela wskazanych ustaleń z uwagi na rozważania wskazane wcześniej.

Przy uwzględnieniu wskazanego przyczynienia na 50 % Sąd uznał, że powodowi należało się zadośćuczynienie w kwocie 20.000 zł (40.000 zł x 50%). Następnie od kwoty tej odjęto kwotę 7.500 zł przyznano powodowi w postępowaniu przesądowym od strony pozwanej. Po zminusowaniu wskazanej kwoty ostatecznie zasądzono na rzecz powoda w pkt I wyroku kwotę 12.500 zł tytułem zadośćuczynienia.

W pkt II oddalono żądanie ponad tą kwotę, uznając przy uwzględnieniu wskazanych wyżej okoliczności, że roszczenia powoda w zakresie zasądzenia na jego rzecz kwoty 60.000 zł jest nadmiernie wygórowane. W przypadku uwzględnienia powództwa w całości doszłoby nie tylko do rekompensaty krzywdy powoda, ale i do jego wzbogacenia.

Odsetki od kwoty wskazanej w pkt I wyroku zasądzono od dnia 27 czerwca 2017 roku, a zatem od dnia wydania decyzji przez stronę pozwaną w postępowaniu przesądowym.

Sąd uznał za wiarygodną opinię biegłej I. Ś., albowiem była jasna, logiczna i odpowiadała na wszystkie zadane przez Sąd pytania. Nadto biegła przedstawiła w jaki sposób doszły do wyników swej opinii, opisała przeprowadzone badania opierając się na swej wiedzy i doświadczeniu życiowym.

Sąd uznał również za wiarygodne zeznania świadków i powoda, nie zostały przedstawione żadne dowody, które pozwoliłyby na podważenie wiarygodności zeznań wskazanych osób.

O kosztach procesu orzeczono w pkt III na podstawie art. 98 § 1 kpc w zw. z art. 100 kpc i art. 108 kpc.

Powód wygrał w 21 % w stosunku do swych żądań i poniósł w niniejszej sprawie następujące koszty procesu w łącznej kwocie 5417 zł, na którą złożyły się:

- kwota 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa
- kwota 5400 zł tytułem wynagrodzenia pełnomocnika ustalona na podstawie § 2 pkt 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie

Zatem ze wskazanej kwoty należy się powodowi kwota 1083,40 zł.

Strona pozwana wygrała w stosunku do żądań powoda co do zadośćuczynienia i odszkodowania w 79 % i w takim zakresie należy jej się od powoda zwrot kosztów procesu, które wyniosły w sprawie kwotę 5742,74 zł, na którą złożyły się:

- kwota 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa
- kwota 5400 zł tytułem wynagrodzenia pełnomocnika ustalona na podstawie § 2 pkt 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych
- kwota wydatków w wysokości 271,74 zł (wynagrodzenie biegłej) i 54 zł (koszty dojazdu świadka).

Zatem ze wskazanej kwoty należy się stronie pozwanej kwota 4594,19 zł.

Po odjęciu wskazanych kwot otrzymano ostatecznie kwotę 3510,79 zł zasądzoną w pkt III wyroku.

O kosztach sądowych orzeczono w pkt IV wyroku, na podstawie przepisu art. 113 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. tj. 2010 nr 90 poz. 594 z późn. zm.) oraz przy uwzględnieniu stopnia w jakim każda ze stron wygrała.

W związku z niniejszym postępowaniem powstały nieuiszczone koszty sądowe stanowiące opłatę od pozwu w kwocie 3000 zł.

Zatem nakazano pobrać od powoda z zasądzonej na jego rzecz kwoty kwotę 2400 zł, a od strony pozwanej kwotę 600 zł. Należy wskazać, że strona pozwana uiszczała w niniejszej sprawie zaliczkę w kwocie 1000 zł, która została wykorzystana do kwoty 325,74 zł, zatem Sąd nakazał pobrać nieuiszczone koszty, jak w pkt IV wyroku z tej zaliczki, uznając, że faktycznie strona pozwana nie musi już uiszczać żadnej dodatkowej kwoty.

Nadto do zwrotu pozostaje jeszcze kwota 74,26 zł jako niewykorzystana część, co zostanie uczynione odrębnym zarządzeniem.